

Datum

3 april 2026

Geachte woordvoerders energie,

U heeft op 9 april uw commissiedebat betaalbare energierekening voor huishoudens met minister Van Veldhoven. Graag geven wij namens gemeenten onze standpunten ten behoeve van dit debat mee.

Hieronder gaan we in op volgende vier punten:

1. Investeer in betaalbare warmtenetten;
2. Verbind compensatiemaatregelen structureel aan investeringen in verduurzaming;
3. Van tijdelijke steun naar structurele oplossing: zorg voor een landelijk energiefonds;
4. Help Caribisch Nederland: kom met twee-sporen-beleid.

Inleiding

De huidige onrust in het Midden-Oosten maakt opnieuw duidelijk hoe afhankelijk de energierekening van huishoudens is van de levering van aardgas (LNG). Om prijsschokken nu en in de toekomst op te vangen zijn maatregelen nodig voor de korte, middellange en lange termijn. Door huishoudens minder afhankelijk te maken van aardgas als energiebron zijn zij **structureel** beschermd tegen energieprijsschokken. Nu investeren in verduurzaming betekent meer geopolitieke onafhankelijkheid én concurrentiekracht in de toekomst.

Wij roepen u op om te bevorderen dat er landelijk beleid wordt ontwikkeld dat onze inwoners structureel beschermen tegen een hoge energierekening. De beste én enige manier is om dit te doen door hun woning te isoleren en onafhankelijk te worden van aardgas. En in de tussentijd een landelijk Energiefonds in te richten voor de kwetsbaarste inwoners. Alleen via een dergelijke integrale aanpak kunnen we waarborgen dat zoveel mogelijk huishoudens structureel worden beschermd tegen energiearmoede.

1. Investeer in betaalbare warmtenetten

De huidige energiecrisis laat zien dat we niet langer kunnen vertrouwen op een stabiele prijs voor aardgas en vol moeten inzetten op energieonafhankelijkheid en strategische autonomie. In het buitenland zien we dat huishoudens die verwarmen via een warmtenet een stabiele en lage prijs houden in tijden van crisis ten opzichte van aardgas en elektriciteit. Daarnaast kunnen warmtenetten een belangrijke rol spelen in het verminderen en voorkomen van netcongestie en daarmee ook de kosten voor netverzwaring dempen.

Met de nu aangenomen wetgeving (Wcw en Wgiw) staan veel gemeenten in de startblokken om aan de slag te gaan en warmtekavels vast te stellen en warmtebedrijven aan te wijzen. Nu is het

moment om door te pakken in de ontwikkeling van publieke warmtebedrijven en de daadwerkelijke realisatie van betaalbare levering van warmte.

Het kabinet erkent de belangrijke rol van warmtenetten en dat de randvoorwaarden niet op orde zijn, maar heeft daar nog geen middelen aan gekoppeld. De aanleg en exploitatie van warmtenetten komen daarom niet van de grond. Om warmtenetten ook in Nederland te realiseren, is het van essentieel belang dat de minister namens het hele kabinet zich inzet voor het optimaliseren en de continuïteit van bestaande instrumenten en de bijbehorende nodige middelen, waaronder subsidies en garanties voor warmtebedrijven én inwoners.

Onze vragen voor de minister:

- Deelt de minister het belang van collectieve warmtenetten, voor een betaalbare energierekening?
- Is de minister het eens dat het alternatief voor aardgas met de laagste maatschappelijke kosten, ook voor de individuele bewoner het goedkoopste alternatief moet worden?
- Kan de minister toezeggen zich vol in te zetten voor betaalbare warmtenetten, samen met haar collega van VRO?
 - En daarmee voor de daarvoor noodzakelijke aanpassingen in het financieel instrumentarium zoals de aangekondigde vereenvoudiging en uitbreiding van de beschikbare subsidieregelingen en een effectieve garantieregeling voor warmtenetten?
- Kan de minister samen met haar collega van VRO aangeven hoe zij woning- en gebouweigenaren een stabiel meerjarig perspectief biedt op regelingen zoals het Warmtefonds, ISDE (Investeringsubsidie duurzame energie en energiebesparing), SVVE (Subsidieregeling verduurzaming voor verenigingen van eigenaars) en SAH (Subsidie aardgasvrije huurwoningen), ook voor de periode na 2030?

2. Verbind compensatiemaatregelen structureel aan investeringen in verduurzaming

Om huishoudens structureel te helpen, vragen wij nadrukkelijk om versneld in te zetten op de verduurzaming. De VNG ondersteunt het uitfasen van slechte energielabels bij huurwoningen. Huurders zijn immers voor verduurzaming afhankelijk van hun verhuurders.

Juist in de (sociale) huursector wonen relatief veel huishoudens met een verhoogd risico op energiearmoede. We zien daarnaast op korte termijn de mogelijkheid voor waterzijdig inregelen van verwarmingsinstallaties door woningcorporaties. Dit is een maatregel die relatief snel kan worden uitgevoerd en direct effect heeft op de energierekening. Maak hier middelen voor vrij en ga hierover in gesprek met woningbouwcorporaties.

Daarnaast is het van belang de bestaande steun voor energiebesparende maatregelen vanuit gemeenten voort te zetten. De huidige Spuk ten behoeve van energiearmoedemiddelen, waarmee gemeenten de meest kwetsbare huishoudens helpen met energiebesparende maatregelen, stoppen in 2027. Met deze middelen helpen gemeenten de meest kwetsbare huishoudens meteen

bij de uitvoering van energiebesparende maatregelen zoals met energieklassers die thuis langskomen en met isolatiemaatregelen voor de meest kwetsbare woningeigenaren.

Onze vraag voor de minister:

- Kan de minister in overleg met haar collega van VRO aangeven hoe huishoudens in energiearmoede (voornamelijk sociale huurders) op korte termijn worden geholpen met energiebesparende maatregelen? Denk hierbij ook aan waterzijdig inregelen.

3. Van tijdelijke steun naar structurele oplossing: zorg voor een landelijk energiefonds

Naast oplossingen die de energierekening structureel verlagen is het noodzakelijk dat er inkomenssteun komt voor de kwetsbaarste inwoners wanneer de energiekosten gaan stijgen. In het verleden liep dit via gemeenten en bleek erg kostbaar in de uitvoering. Reguliere dienstverlening kwam onder druk te staan door alle crisismaatregelen. Zorg daarom voor een structurele oplossing via een landelijke uitvoeringsorganisatie, zoals het Tijdelijk Noodfonds Energie de afgelopen jaren heeft gedaan.

Tijdelijke regelingen leggen een onevenredig grote druk op de gemeentelijke uitvoering en bieden inwoners onvoldoende zekerheid op de lange termijn. Dit benadrukt de noodzaak van structureel, voorspelbaar meerjarig rijksbeleid, met landelijk geregelde financiële steun voor huishoudens die in de knel komen met hun energierekening én door te investeren in verduurzaming van de woningen van de meest kwetsbare huishoudens.

Onze vraag voor de minister:

- Wanneer komt de minister met een structurele, landelijke oplossing voor inkomenssteun rond energiekosten, zonder hiervoor afhankelijk te zijn van gemeentelijke uitvoering?

4. Help Caribisch Nederland: kom met twee-sporen-beleid

We hebben hierboven duidelijk gemaakt dat de geopolitieke omstandigheden laten zien hoe kwetsbaar onze inwoners en economische ontwikkeling zijn voor stijgende energiekosten. Dit geldt zowel voor Europees Nederland als Caribisch Nederland. De energieprijzen in Bonaire, Sint-Eustatius en Saba worden sterk beïnvloed door geopolitieke spanningen. Dat leidt bijvoorbeeld tot hoge en volatiele kosten voor transport, elektriciteit en water, terwijl de nutsvoorzieningen en bereikbaarheid al onder druk staan. Dit vraagt des te meer een tweesporenbeleid op het verlagen van de kosten voor het levensonderhoud in samenhang met verduurzaming, energietransitie en klimaatadaptatie. We moeten stevig inzetten op dit vraagstuk om structureel bestand te zijn tegen externe factoren. Het is voor de eilanden noodzakelijk om toegang te hebben tot essentiële diensten en levensmiddelen.

Onze vraag voor de minister:

- Wanneer komt het kabinet met financiering voor de plannen op klimaatadaptatie zodat de eilanden zelfvoorzienend en toekomstbestendig beleid kunnen voeren?